

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

बीड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ७६/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २०.१२.२०२४

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १४ ते २० डिसेंबर २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २१ ते २५ डिसेंबर २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
१४/१२	१५/१२	१६/१२	१७/१२	१८/१२	१९/१२	२०/१२	दिनांक		२१/१२	२२/१२	२३/१२	२४/१२	२५/१२
							पाऊस (मिमी)		०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .से)		३०.०	२९.०	२९.०	२९.०	२९.०
							किमान तापमान (अं .से)		१४.०	१३.०	१४.०	१७.०	१९.०
							स.	ढग स्थिती (आकाश)	अंशतः	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
						दु.	ढगाळ						
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		६३	५८	५७	६६	७२
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		३३	३०	२९	३३	३६
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		२	५	७	८	८
							स.	वाऱ्याची दिशा	ईशान्य	ईशान्य	पूर्व-आग्नेय	आग्नेय	आग्नेय
						दु.							

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार बीड जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे तर दिनांक २३ व २४ डिसेंबर रोजी बीड जिल्ह्यात आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे. बीड जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही तर किमान तापमानात पुढील दोन दिवसात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर पुढील तीन दिवसात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २० ते २६ डिसेंबर दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी व दिनांक २७ डिसेंबर २०२४ ते ०२ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बायोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला आहे.

सदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता असल्यामुळे व बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला असल्यामुळे पिकास, फळबागस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकाचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरट्रानोलोप्रोल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकावर पांढऱ्या माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे, याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % ३६ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनालफॉस २५% २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदजावळ कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी. प्रति बंधात्मक उपाय म्हणून एक महिन्याच अंतराने प्रत्येक महिन्यात जमिनीतून क्लोरपायरीफॉस ५० % ५० मिली प्रति १० लीटर पाणी याप्रमाणे आळवणी करावी. हळदीच्या पानावरील ठिपके / करपा रोग याच्या व्यवस्थापनासाठी अझोक्सिस्ट्रॉबिन १८.२% + डायफेनकोनॅझोल ११.४% (पूर्वमिश्रित बुरशीनाशक) १० मिली + ५ मिली स्टीकरसह प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करपाजन्य रोगग्रस्त पाने वेळोवेळी जमा करून नष्ट करावीत.
हरभरा	वाढीची / फुलोरा	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तूषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी T आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५% (एनएसकेई) निंबोळी अर्क किंवा क्विनॉलफॉस २५% इसी २० मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
करडई	वाढीची	करडई पिकात माव्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा असिफेट ७५ % १० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिजू	फळवाढीची	चिजू बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला (मिरची, वांगे व भेंडी) पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी पायरीप्रॉक्सिफेन ५% + फेनप्रोपाथ्रीन १५% १० मिली किंवा डायमिथोएट ३०% १३ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्युटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूपणी करून तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची / काढणी	फुल पिकात खूपणी करून तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	----	शेडनेट रेशीम किटक संगोपनगृहात स्वच्छता कळीचा मुद्दा आहे. कच्ची जमीन, वाळू, मुरूम असले तर १०० टक्के निर्जेतुकीकरण होत नाही. जमिनीवर कोबा (सिमॅट, कॉन्क्रेट) किंवा फरशी करून घेणे. शेडनेटच्या आतील चोही बाजूला अर्धा फुट खोलीची व एक फुट रुंदीची नाली करून घ्यावी. २ % फॉर्मॅलिन हात धुण्यासाठी, नायलॉन नेट, कॉटन जाळी, पॉलीथिन अच्छादन यांना निर्जेतुकीकरण साठी वापरावे. लोखंडी रॅक असतील तर फॉर्मॅलिन फवारू नये रॅकला गंज चढतो तशी शिफारस नाही. जिवाणू, विषाणू व बुरशीच्या प्रादुर्भवामुळे रोग बळावतो त्यामुळे ब्लिचिंग पावडर २ टक्के व ०.३ टक्के चूना द्रावणाने कोष काढणी नंतर शेडनेट गृहात फवारणी करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	----	बदललेल्या हवामानानुसार दूध उत्पादनावरील पशुधन आणि अन्य प्राण्यांच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी. थंडी पासून पशुधनाचे संरक्षण करण्यासाठी पशुधनास मोकळ्या जागी न बांधता गोठ्यात बांधावेत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

हिंगोली जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ७६/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २०.१२.२०२४

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १४ ते २० डिसेंबर २०२४)							हवामान अंदाज (दिनांक २१ ते २५ डिसेंबर २०२४ साठी हवामान अंदाज)									
१४/१२	१५/१२	१६/१२	१७/१२	१८/१२	१९/१२	२०/१२	दिनांक									
							२१/१२	२२/१२	२३/१२	२४/१२	२५/१२					
							पाऊस (मिमी)					०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)					३१.०	३१.०	३०.०	३०.०	३०.०
							किमान तापमान (अं.से)					१५.०	१४.०	१६.०	१७.०	१९.०
							स. ढग स्थिती (आकाश)					स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)					६४	६०	६०	६६	७४
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)					५२	५१	५२	५१	५२
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)					५	७	८	७	६
							स. वाऱ्याची दिशा					ईशान्य	ईशान्य	पूर्व	पूर्व	पूर्व-आग्नेय
							दु.									

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार हिंगोली जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे तर आकाश स्वच्छ राहण्याची शक्यता आहे. हिंगोली जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही तर किमान तापमानात पुढील दोन दिवसात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर पुढील तीन दिवसात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २० ते २६ डिसेंबर दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी व दिनांक २७ डिसेंबर २०२४ ते ०२ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बायोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता असल्यामुळे व बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला असल्यामुळे पिकास, फळबागस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकावर खोड किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरोपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरेंटानोलीप्रोल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकावर पांढऱ्या माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे, याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % ३६ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनॉलफॉस २५% २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदजावळ कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी. प्रति बंधात्मक उपाय म्हणून एक महिन्याच अंतराने प्रत्येक महिन्यात जमिनीतून क्लोरोपायरीफॉस ५० % ५० मिली प्रति १० लीटर पाणी याप्रमाणे आळवणी करावी. हळदीच्या पानावरील टिपके / करपा रोग याच्या व्यवस्थापनासाठी अझोक्सिस्ट्रॉबिन १८.२% + डायफेनकोनॅझोल ११.४% (पूर्वमिश्रित बुरशीनाशक) १० मिली + ५ मिली स्टीकरसह प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करपाजन्य रोगग्रस्त पाने वेळोवेळी जमा करून नष्ट करावीत.
हरभरा	वाढीची / फुलोरा	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तृषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थानासाठी शेतामध्ये इंग्रजी T आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थानासाठी ५% (एनएसकेई) निंबोळी अर्क किंवा क्विनॉलफॉस २५% इसी २० मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
करडई	वाढीची	करडई पिकात माव्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा असिफेट ७५ % १० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मूग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिकू	फळवाढीची	चिकू बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला (मिरची, वांगे व भेंडी) पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी पायरीप्रॉक्सिफेन ५% + फेनप्रोपाथ्रीन १५% १० मीली किंवा डायमिथोएट ३०% १३ मीली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्युटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूपपणी करून तण विरहित ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची/काढणी	फुल पिकात खूपपणी करून तण विरहित ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	----	शेडनेट रेशीम किटक संगोपनगृहात स्वच्छता काळजी मुद्दा आहे. कच्ची जमीन, वाळू, मुरूम असेल तर १०० टक्के निर्जंतुकीकरण होत नाही. जमिनीवर कोबा (सिमंट, कॉंक्रेट) किंवा फरशी करून घेणे. शेडनेटच्या आतील चोही बाजूला अर्ध्या फुट खोलीची व एक फुट रूंदीची नाली करून घ्यावी. २ % फॉर्मॅलीन हात धूप्यासाठी, नायलॉन नेट, कॉटन जाळी, पॉलीथीन अच्छादन याना निर्जंतुकीकरण साठी वापरावे. लोखंडी रॅक असतील तर फॉर्मॅलीन फवारू नये रॅकला गंज चढतो तशी शिफारस नाही. जिवाणू, विषाणू व बुरशीच्या प्रादुर्भावामुळे रोग बळावतो त्यामुळे ब्लिचिंग पावडर २ टक्के व ०.३ टक्के चूना द्रावणाने कोष काढणी नंतर शेडनेट गृहात फवारणी करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	----	बदललेल्या हवामानानुसार दूध उत्पादनावरील पशुधन आणि अन्य प्राण्यांच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी. थंडी पासून पशुधनाचे संरक्षण करण्यासाठी पशुधनास मोकळ्या जागी न बांधता गोठ्यात बांधावेत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

जालना जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ७६/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २०.१२.२०२४

मार्गील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १४ ते २० डिसेंबर २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २१ ते २५ डिसेंबर २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
१४/१२	१५/१२	१६/१२	१७/१२	१८/१२	१९/१२	२०/१२	दिनांक		२१/१२	२२/१२	२३/१२	२४/१२	२५/१२
							पाऊस (मिमी)		०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)		२९.०	३०.०	३०.०	३१.०	३१.०
							किमान तापमान (अं.से)		१४.०	१२.०	१२.०	१३.०	१५.०
							स.	ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
						दु.	स्वच्छ		स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		६६	५७	६०	६८	६८
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		३१	२८	२९	३१	३४
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		२	७	७	७	५
							स.	वाऱ्याची दिशा	उत्तर-ईशान्य	ईशान्य	पूर्व	पूर्व-आग्नेय	पूर्व-आग्नेय
						दु.	उत्तर-ईशान्य		ईशान्य	पूर्व	पूर्व-आग्नेय	पूर्व-आग्नेय	

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार जालना जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे तर आकाश स्वच्छ राहण्याची शक्यता आहे. जालना जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही तर किमान तापमानात पुढील दोन दिवसात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर पुढील तीन दिवसात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २० ते २६ डिसेंबर दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी व दिनांक २७ डिसेंबर २०२४ ते ०२ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बायोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता असल्यामुळे व बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला असल्यामुळे पिकास, फळबागस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकाचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकावर खोड किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरोपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरट्रानोलीप्रोल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकावर पांढऱ्या माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे, याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % ३६ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनालफॉस २५% २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी. प्रति बंधात्मक उपाय म्हणून एक महिन्याच अंतराने प्रत्येक महिन्यात जमिनीतून क्लोरोपायरीफॉस ५० % ५० मिली प्रति १० लीटर पाणी याप्रमाणे आळवणी करावी. हळदीच्या पानावरील टिपके / करपा रोग याच्या व्यवस्थापनासाठी अझोक्सिस्ट्रॉबिन १८.२% + डायफेनकोनेझोल ११.४% (पूर्वमिश्रित बुरशीनाशक) १० मिली + ५ मिली स्टीकरसह प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करपाजन्य रोगग्रस्त पाने वेळोवेळी जमा करून नष्ट करावीत.
हरभरा	वाढीची / फुलोरा	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तृषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी T आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५% (एनएसकेई) निंबोळी अर्क किंवा क्विनॉलफॉस २५% इसी २० मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
करडई	वाढीची	करडई पिकात माव्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा असिफेट ७५% १० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मूग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिक्	फळवाढीची	चिक् बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला (मिरची, वांगे व भेंडी) पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी पायरीप्रॉक्सिफेन ५% + फेनप्रोपाथ्रीन १५% १० मिली किंवा डायमिथोएट ३०% १३ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्यूटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूरपणी करून तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची / काढणी	फुल पिकात खूरपणी करून तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	---	शेडनेट रेशीम किटक संगोपनगृहात स्वच्छता कळीचा मुद्दा आहे. कच्ची जमीन, वाळू, मुरूम असेल तर १०० टक्के निर्जंतुकीकरण होत नाही. जमिनीवर कोबा (सिमंट, कॉक्रेट) किंवा फरशी करून घेणे. शेडनेटच्या आतील चोही बाजूला अर्ध्या फुट खोलीची व एक फुट रूंदीची नाली करून घ्यावी. २ % फॉर्मॅलीन हात धूप्यासाठी, नायलॉन नेट, कॉटन जाळी, पॉलीथीन अच्छादन याना निर्जंतुकीकरण साठी वापरावे. लोखंडी रॅक असतील तर फॉर्मॅलीन फवारू नये रॅकला गंज चढतो तशी शिफारस नाही. जिवाणू, विषाणू व बुरशीच्या प्रादुर्भावामुळे रोग बळावतो त्यामुळे ब्लिचिंग पावडर २ टक्के व ०.३ टक्के चूना द्रावणाने कोष काढणी नंतर शेडनेट गृहात फवारणी करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	----	बदललेल्या हवामानानुसार दूध उत्पादनावरील पशुधन आणि अन्य प्राण्यांच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी. थंडी पासून पशुधनाचे संरक्षण करण्यासाठी पशुधनास मोकळ्या जागी न बांधता गोठ्यात बांधावेत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

लातूर जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ७६/२०२४ - २०२५

शुक्रवार, दिनांक - २०.१२.२०२४

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १४ ते २० डिसेंबर २०२४)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक २१ ते २५ डिसेंबर २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
१४/१२	१५/१२	१६/१२	१७/१२	१८/१२	१९/१२	२०/१२	दिनांक	२१/१२	२२/१२	२३/१२	२४/१२	२५/१२
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)	३०.०	३०.०	२९.०	२९.०	२८.०
							किमान तापमान (अं.से)	१८.०	१७.०	१७.०	१७.०	१७.०
							स. ढग स्थिती (आकाश)	अंशतः ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	७०	७०	७०	७४	७७
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	३६	३२	३०	३५	३९
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	५	६	९	१०	९
							स. वाऱ्याची दिशा	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-आग्नेय	आग्नेय	आग्नेय
							दु. वाऱ्याची दिशा					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार लातूर जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे तर दिनांक २३ व २४ डिसेंबर रोजी लातूर जिल्ह्यात आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे. लातूर जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही तर किमान तापमानात पुढील दोन दिवसात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर पुढील तीन दिवसात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २० ते २६ डिसेंबर दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी व दिनांक २७ डिसेंबर २०२४ ते ०२ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बायोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता असल्यामुळे व बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला असल्यामुळे पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकाचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरट्रानोलोप्रॉल १८.५% ४ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकावर पांढऱ्या माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे, याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % ३६ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनॉलफॉस २५% २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी. प्रति बंधात्मक उपाय म्हणून एक महिन्याच अंतराने प्रत्येक महीन्यात जमिनीतून क्लोरोपायरीफॉस ५० % ५० मिली प्रति १० लीटर पाणी याप्रमाणे आळवणी करावी. हळदीच्या पानावरील ठिपके / करपा रोग याच्या व्यवस्थापनासाठी अझोक्सिस्ट्रॉबिन १८.२% + डायफेनकोनॅझोल ११.४% (पूर्वमिश्रित बुरशीनाशक) १० मिली + ५ मिली स्टीकरसह प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करपाजन्य रोगग्रस्त पाने वेळोवेळी जमा करून नष्ट करावीत.
हरभरा	वाढीची / फुलोरा	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तूषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी T आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५% (एनएसकेई) निंबोळी अर्क किंवा क्विनॉलफॉस २५% इसी २० मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
करडई	वाढीची	करडई पिकात माव्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा असिफेट ७५% १० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिकू	फळवाढीची	चिकू बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला (मिरची, वांगे व भेंडी) पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी पायरीप्रॉक्सिफेन ५% + फेनप्रोपाथ्रिन १५% १० मिली किंवा डायमिथोएट ३०% १३ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्युटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खुरपणी करून तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची/काढणी	फुल पिकात खुरपणी करून तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	----	शेडनेट रेशीम किटक संगोपनगृहात स्वच्छता कळीचा मुद्दा आहे. कच्ची जमीन, वाळू, मुरूम असेल तर १०० टक्के निर्जंतुकीकरण होत नाही. जमिनीवर कोबा (सिमंट, कॉंक्रेट) किंवा फरशी करून घेणे. शेडनेटच्या आतील चोही बाजूला अर्ध्या फुट खोलीची व एक फुट रूंदीची नाली करून घ्यावी. २ % फॉर्मॅलीन हात धुण्यासाठी, नायलॉन नेट, कॉटन जाळी, पॉलीथीन अच्छादन याना निर्जंतुकीकरण साठी वापरावे. लोखंडी रॅक असतील तर फॉर्मॅलीन फवारू नये रॅकला गंज चढतो तशी शिफारस नाही. जिवाणू, विषाणू व बुरशीच्या प्रादुर्भावामुळे रोग बळावतो त्यामुळे ब्लिचिंग पावडर २ टक्के व ०.३ टक्के चूना द्रावणाने कोष काढणी नंतर शेडनेट गृहात फवारणी करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	----	बदललेल्या हवामानानुसार दूध उत्पादनावरील पशुधन आणि अन्य प्राण्यांच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी. थंडी पासून पशुधनाचे संरक्षण करण्यासाठी पशुधनास मोकळ्या जागी न बांधता गोठ्यात बांधावेत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
 ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
 वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

नांदेड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ७६/२०२४ - २०२५

शुक्रवार, दिनांक - २०.१२.२०२४

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १४ ते २० डिसेंबर २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २१ ते २५ डिसेंबर २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
१४/१२	१५/१२	१६/१२	१७/१२	१८/१२	१९/१२	२०/१२	दिनांक		२१/१२	२२/१२	२३/१२	२४/१२	२५/१२
							पाऊस (मिमी)		०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)		३०.०	३०.०	२९.०	२९.०	२९.०
							किमान तापमान (अं.से)		१७.०	१६.०	१७.०	१९.०	२०.०
							स.	ढग स्थिती (आकाश)	अंशतः ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
						दु.							
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		६९	६७	६८	७३	७४
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		५५	५९	५८	५७	५९
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		२	३	६	७	५
							स.	वाऱ्याची दिशा	ईशान्य	ईशान्य	पूर्व	पूर्व-आग्नेय	आग्नेय
						दु.							

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार नांदेड जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे तर दिनांक २३ व २४ डिसेंबर रोजी नांदेड जिल्ह्यात आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे. नांदेड जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही तर किमान तापमानात पुढील दोन दिवसात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर पुढील तीन दिवसात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २० ते २६ डिसेंबर दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी व दिनांक २७ डिसेंबर २०२४ ते ०२ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बायोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता असल्यामुळे व बायोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला असल्यामुळे पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकाचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकावर खोड किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरोपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरट्रानोलीप्रोल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकावर पांढऱ्या माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे, याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % ३६ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनालफॉस २५% २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी. प्रति बंधात्मक उपाय म्हणून एक महिन्याच अंतराने प्रत्येक महिन्यात जमिनीतून क्लोरोपायरीफॉस ५० % ५० मिली प्रति १० लीटर पाणी याप्रमाणे आळवणी करावी. हळदीच्या पानावरील टिपके / करपा रोग याच्या व्यवस्थापनासाठी अझोक्सिस्ट्रॉबिन १८.२% + डायफेनकोनेझोल ११.४% (पुर्वमिश्रित बुरशीनाशक) १० मिली + ५ मिली स्टीकरसह प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करपाजन्य रोगग्रस्त पाने वेळोवेळी जमा करून नष्ट करावीत.
हरभरा	वाढीची / फुलोरा	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तृषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी T आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५% (एनएसकेई) निंबोळी अर्क किंवा क्विनॉलफॉस २५% इसी २० मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
करडई	वाढीची	करडई पिकात माव्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा असिफेट ७५% १० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिक्	फळवाढीची	चिक् बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला (मिरची, वांगे व भेंडी) पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी पायरीप्रॉक्सिफेन ५% + फेनप्रोपाथ्रीन १५% १० मीली किंवा डायमिथोएट ३०% १३ मीली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्यूटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूरपणी करून तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची / काढणी	फुल पिकात खूरपणी करून तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	---	शेडनेट रेशीम किटक संगोपनगृहात स्वच्छता कळीचा मुद्दा आहे. कच्ची जमीन, वाळू, मुरूम असेल तर १०० टक्के निर्जंतुकीकरण होत नाही. जमिनीवर कोबा (सिमंट, कॉक्रेट) किंवा फरशी करून घेणे. शेडनेटच्या आतील चोही बाजूला अर्ध्या फुट खोलीची व एक फुट रूंदीची नाली करून घ्यावी. २ % फॉर्मॅलीन हात धूप्यासाठी, नायलॉन नेट, कॉटन जाळी, पॉलीथीन अच्छादन याना निर्जंतुकीकरण साठी वापरावे. लोखंडी रॅक असतील तर फॉर्मॅलीन फवारू नये रॅकला गंज चढतो तशी शिफारस नाही. जिवाणू, विषाणू व बुरशीच्या प्रादुर्भावामुळे रोग बळावतो त्यामुळे ब्लिचिंग पावडर २ टक्के व ०.३ टक्के चूना द्रावणाने कोष काढणी नंतर शेडनेट गृहात फवारणी करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	----	बदललेल्या हवामानानुसार दूध उत्पादनावरील पशुधन आणि अन्य प्राण्यांच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी. थंडी पासून पशुधनाचे संरक्षण करण्यासाठी पशुधनास मोकळ्या जागी न बांधता गोठ्यात बांधावेत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
 ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
 वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

परभणी जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ७६/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २०.१२.२०२४

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १४ ते २० डिसेंबर २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २१ ते २५ डिसेंबर २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
१४/१२	१५/१२	१६/१२	१७/१२	१८/१२	१९/१२	२०/१२	दिनांक		२१/१२	२२/१२	२३/१२	२४/१२	२५/१२
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)		०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
२६.६	२७.५	२८.०	२८.१	२८.५	२९.०		कमाल तापमान (अं.से)		३०.०	३१.०	३०.०	३०.०	३१.०
७.८	४.६	४.१	५.०	६.१	५.५	१२.४	किमान तापमान (अं.से)		१५.०	१५.०	१७.०	१९.०	२१.०
स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	पूर्णतः ढगाळ	स.	दग स्थिती (आकाश)	अंशतः ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	दु.	दु.		स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
८७	९१	९३	८८	८९	८८	७८	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		७२	७१	७२	७१	७४
२०	१६	१८	२०	२८	२३		दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		६०	६१	६०	६१	६०
३.१	३.२	२.१	२.३	१.४	१.६	१.७	वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		१	४	७	६	६
शांत	शांत	पश्चिम	शांत	शांत	शांत	शांत	स.	वाऱ्याची दिशा	ईशान्य	ईशान्य	पूर्व	पूर्व-आग्नेय	पूर्व- आग्नेय
उत्तर	पश्चिम- वायव्य	पूर्व-ईशान्य	उत्तर- ईशान्य	पूर्व- आग्नेय	पूर्व- ईशान्य		दु.		ईशान्य	ईशान्य	पूर्व	पूर्व-आग्नेय	पूर्व- आग्नेय
पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील						पाऊस (मिमी) ०१/०१/२०२४ पासून आजपर्यंत			पाऊस (मिमी) ०१/०६/२०२४ पासून आजपर्यंत				
०.०						१०२३.४			११३.७				

हवामान सारांश / चेतावनी :
प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार परभणी जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे तर आकाश स्वच्छ राहण्याची शक्यता आहे. परभणी जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही तर किमान तापमानात पुढील दोन दिवसात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर पुढील तीन दिवसात हळूहळू २ ते ४ अंसे. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :
विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २० ते २६ डिसेंबर दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी व दिनांक २७ डिसेंबर २०२४ ते ०२ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. संक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय डायग्नोस्टिकनुसार मराठवाड्यात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता असल्यामुळे व बाष्पोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला असल्यामुळे पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकाचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरेंट्रानोलीप्रोल १८.५% ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकावर पांढऱ्या माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे, याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % ३६ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विन्तॉलफॉस २५ % २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी. प्रति बंधात्मक उपाय म्हणून एक महिन्याचा अंतराने प्रत्येक महिन्यात जमिनीतून क्लोरपायरीफॉस ५० % ५० मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे आळवणी करावी. हळदीच्या पानावरील ठिपके / करपा रोग याच्या व्यवस्थापनासाठी अझॉक्सिस्ट्रॉबिन १८.२% + डायफेनकोनेझॉल ११.४% (पुर्वमिश्रित बुरशीनाशक) १० मिली + ५ मिली स्टीकरसह प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करपाजन्य रोगग्रस्त पाने वेळोवेळी जमा करून नष्ट करावीत.
हरभरा	वाढीची / फुलोरा	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तृषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी T आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५% (एनएसकेई) निंबोळी अर्क किंवा क्विन्तॉलफॉस २५% इसी २० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
करडई	वाढीची	करडई पिकात माव्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३०% १३ मिली किंवा अॅसिफेट ७५% १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिक्	फळवाढीची	चिक् बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला (मिरची, वांगे व भेंडी) पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी पायरीप्रॉक्सीफेन ५% + फेनप्रोपाग्रॉन १५% १० मीली किंवा डायमिथोएट ३०% १३ मीली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्युटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूपपाणी करून तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची /काढणी	फुल पिकात खूपपाणी करून तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	---	शेडनेट रेशीम किटक संगोपनगृहात स्वच्छता कळीचा मुद्दा आहे. कळी जमान, वाळू, मुरुम असले तर १०० टक्के निर्जंतुकीकरण होत नाही. जमिनीवर कोबा (सिमेट, कॉक्रेट) किंवा फरशी करून घेणे. शेडनेटच्या आतील चोही बाजूला अर्धा फुट खोलीची व एक फुट रूंदीची नाली करून घ्यावी. १% फॉर्मॅलीन हात धुण्यासाठी, नायलॉन नेट, कॉटन जाळी, पॉलीथीन अच्छादन यांना निर्जंतुकीकरण साठी वापरावे. लोखंडी रॅक असतील तर फॉर्मॅलीन फवारू नये रॅकला गंज चढतो तशी शिफारस नाही. जिवाणू, विषाणू व बुरशीच्या प्रादुर्भावामुळे रोग बळावतो त्यामुळे ब्लिचिंग पावडर २ टक्के व ०.३ टक्के चूना द्रावणाने कोष काढणी नंतर शेडनेट गृहात फवारणी करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	---	बदललेल्या हवामानानुसार दूध उत्पादनावरील पशुधन आणि अन्य प्राण्यांच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी. थंडी पासून पशुधनाचे संरक्षण करण्यासाठी पशुधनास मोकळ्या जागी न बांधता गोठ्यात बांधावेत.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.